

Světlem - letem.

PRAHA.

Úvodní stať díla "Beautiful Old Prague."

Napsal Luboš Jeřábek.

I.

Krásná a velebná, plná velkolepých paláců, rozlehlých klášterů a svěžích zahrad, rozkládá se "matička" naše Praha po obou březích do široka rozložené Vltavy, zhlížejíc se hrdě v její zrcadlo, jako pyšná kráska u vědomí svých vnuad a nehybnoucíh pávabů!

A vysoko nad městem, za nepřehlednými hradbami prejzových střech, plných mansard, vikýřů a štíhlých lomenic, sálajících všemi tóny nevystihlé a slovy nepopsatelné škály barev — v modravých parách západního obzoru zvedá se jako v čarovný závoj vetkaná narůžovělá silhoueta posvátných Hradčan, nejpyšnějšího akropole středověku, obestřená kouzlem slavné minulosti a velikých dějin, jichž byla svědkem!

A pod velebným hradem tím, jenž polohou svou nemá sobě rovna — v mojí domů — mezi nimiž jako svěží ony z matné šedi a okru zděných mass měkce a teple svítí k nám syté zelené tóny rozložitých parků a zahrad a vysoko tyčí se vzneslé a velebné svatyně nespočetných kostelů. Steré jich věže, úzké a štíhlé pnou se k nebi jako kopí středověkých pluků, sblížeje pyšné dolů na shluky budov, rozprostírajících se kolem kol!

Ještě dále za samými periferemi rozlehlého města, v růžové prozářeném oparu jižního horizontu — měkce rýsují se nádherné jakoby polou průsvitné silhouety majestátního Vyšehradu, dolů k stříbrné Vltavy se sklánějícího. O podál pak na východě temný chlum památného Žižkova a ještě dále stráně přosecké, vysocanské a vinohradské!

Za nimi vzdálenější ještě hory okolní, ztápající se v záplavě zlatožlutých tónů opřeného sem slunce. Od nich modře odráží se v dáli — v levo šedomodré Ládví, v pravo pak žlutohnědé skály bránické, borové lesy modfanské, vysoké homole u Zbraslavi a Závisti a dál a dále táhlé lesy povltavské.

A nade vším, zcela u nás v popředí, temně zelený hřbet obrovitého Petřína s klikatými cimbuřím Karlovy "Hladové zdi", sklánějící se opodál k posvátnému Síonu a věžím staroslavné kanonie Strahovské, semknuté kol do kola temně zeleným rámcem malostranských zahrad.

Vše to tvoří obraz nevystihlé krásy, nádhernou pohádku, již vyběhnil nám středověk — zářný české duše sen — nejkrásnější ze slovanských měst, zovoucí se "Praha!"

II.

Praha! Tě jméno samo zpívá, ten pouhý zvuk úchvatně do strun české duše sahá a srdce rozehřívá.

Svatopluk Čech.

Není věru divu, že již od nepaměti nejslavnější spisovatelé evropské čítají krásnou naši stověžatou matičku Prahu k nejkrásnějším městům evropským.

Již v dávném středověku slavný náš Cosmas, výmluvnými kněžné a věštec Lábuš v ústa vloženy mi slovy o Praze praví: "Vidím město velké, jehož sláva se nebes dotýká." Po něm i slavný Aeneas Silvius právem "královnu měst" nazývá. Stejně nadšeně velebí jí i básníci a spisovatelé novodobí. Navždy nezapomenutelným zůstává velké slovo velikého genia národa německého Goethe-a, jenž

nazval Prahu: "Kamenné koruny Země, drahokamem nejvzácnějším".

Rovněž slavný cestovatel Humboldt řadí Prahu nádherně položenou na březích Vltavy a rozloženou na sedmi pahorech, jako Řím, bohatou na historické památky na čtvrté místo nejkrásnějších evropských měst a slavný geograf francouzský Elisée Reclus nazývá Prahu vůbec jedním z nejkrásnějších měst celého světa.

A byla ještě krásnější ta Praha dřívější, tak, jak viděl ji v létech padesátých nejslavnější gothik minulého století, proslulý architekt francouzský Viollet le Duc, který nadšenými slovy oceňuje její význam historický a architektonický, kterým dle úsudku jeho předěl i Norimberk, po celém světě pro starobylý ráz svůj tak slavený, s nímž Prahu porovnává. Praví ve slavných svých listech z Německa: "Praha jest město namnoze středověké, krásné, velmi výstavné, poseté ohromnými budovami, položené na obou březích mohutné řeky a korunované akropolí, jež dochovala si vzhled velikolepé tvrze gotické, obklopené pásem zdí hradebních, souběžných zakřivenině návrší, jež jest jí podstavcem. Norimberk vzdor svému bohatství architektonickému, unavuje přílišnou rozmanitostí svých detailů; budovy jedna na druhé, nepatrné, vedoucí na ulice neb náměstí málo prostranná, nedovolují oku nikde spočinouti. Ba zdá se, že chtěli v tomto městě shromáždit na jednom místě vše, co středověk dovedl vytvořiti, jest to spíše veliký sklad staré veteče, nežli město."

S horoucím ještě nadšením rozepisuje se o Praze známý esthetik a kritik francouzský William Ritter. Vzpomínáje lásky Viollet le Duc-a ku Praze, vyslovuje se sám o ní takto: "Když Viollet le Duc poznal Prahu, bylo to město tak obdivuhodné, že by každý kámen byl zvláštního popisu zaslužil. Ruskin, kdyby byl nebyl tak zaměstnan Florenci, Benátkami a Amiensem, byl by mohl napsati také tři svazky s nápisem "Pražské kameny". Na celém povrchu země nebyla otevřena krásnější kniha historie a architektury. Jiné a jinak krásné, ano — ale krásnější nikoliv." Stejně Prahou zaujat i slavný sochař Rodin, jenž nazval ji trefně "Římem severu" a známý kritik dánský Jiří Brandes, jenž v několika dílech svých přímo s nadšením jí vzpomíná.

Vroucí přítel národa našeho dr. František hrabě z Luetzowa v znamenité své publikaci "The Story of Prague" nad jiné charakteristickým způsobem oceňuje historický význam Prahy nemnoha jen, ale lapidárními slovy. "Kdo vyhodí v Praze z okna kámen, ten vyhodí s sebou kus historie".

III.

Nejen krásou svou, ale i velikou svojí kulturní minulostí známou jest a slavnou naše Praha, kdysi nejpřednější a nejvýstavnější město střední Evropy, za Karla IV. sídlo prvé středoevropské university a prvé botanické zahrady a za Rudolfa II. město nejvzácnějších uměleckých sbírek a leskem svého dvora a počitky, které poskytovala Paříž středů i severu Evropy. Zde z celého světa jazykem českým vydán prvý časopis. Jest i místem prvé systematicky spořádané a dle přesného programu provedené výstavy (r. 1791), a prvým sídlem vysokého učení technického v Evropě vůbec.

Zde a sice výslovně pro hudby-milovné Pražany, skládán Mozartův "Don Juan", jehož význam v dějinách hudby znamená přímo epochální zjev.

A přeci v mnohém sdílí Praha dodnes osud měst, jež žijí ze slávy

lepších svých dávnou zašlých dob. Praha přestala býti sídlem králův svých a předmětem péče rakouských vlád.

Ze zdí její dávnou zmizel vše oživující ruch a život sídelního města a tam i příliv hostů eiziny.

Bahnem pomluv zlehčována, hospodářsky i finančně ubývá, zdála se již již sdílet osud jiných slavných sice, ale dávnou opuštěných, odumírajících měst Evropy: Ravenny, Aquileje, Bruegge, Genoa, Avignonu i Benátek.

Avšak kypící vnitřní síla a moc bujarého národa, pyšného a hrdého slavnou svou minulostí, ctižádostivého a sebevědomého, nedala Praze poklesnouti na tento stupeň!

Prozřetelnost sama připravila jí jiný, lepší osud!

Ještě na počátku let šedesátých nikdo — ani v království Českém, tím méně pak v říši rakouské — nynější rozkvět Prahy neočekával, ba ani netušil!

Co však i nejobdivivějším nadšením našim zdálo se býti pouhým snem, neušlo bystrozraku velikého pozorovatele cizího!

Jest to opět slavný Viollet le Duc, který v letech padesátých — tedy v době největší persekuce našeho národa, za absolutistické éry Bachovy — tuší již příští osud Prahy a vidí v ní město velikého zkvětajícího národa, volaje:

"Ašak Praha jest místo sídelní, v němž lze vycítili sílu a moc velkého národa!"

A přímo prorokát tato slova skutečně se vyplnila. Praha vzechopila se a znovu rozkvetla!

Vlastní silou, bez cizí pomoci, takofka všem na vzdory, příčiněním nejlepších synů svých rozvíla se jako růže jerišská přímo zázrakem v čarovný květ, v celé bývalé kráse a velebnosti své!

Stala se nejen hlavním městem všech zemí koruny sv. Václavské, ale i osvětovým střediskem všech větví zkvětajícího a po nejvyšších stupních osvěty a kultury snažícího se národa česko-slovanského, ale i ohniskem kvetoucího umění.

Je pak bohdá doba nedaleká, kdy cestou zdvojnásobené pracovitosti, kázně a přičinlivosti, rozmachem umění, ne cizorázného, ale svého ryze českého, bez násilí a bez převratů, zbraněmi ducha — národ český zpět dobude království naší Praze onoho významu a lesku, o němž jen snily celé generace našich otců i dvou minulých století!

Seslábly system podléhá velmi snadno záchvatu neuralgie. St. Jakobs Oel zahřívá svaly a posiluje nervy. Užívejte ho, ježto síla a zahřívá, rychle léčí.

Váš přítel v domě.

Každý upřímný člověk vítá přitele do domu. Někdo by rád vital a jej pobvil, však on nemůže být vesel a se bavil, protože jest nemocným. Nemože jeho není nebezpečna, ale vše jej mrdá, protože má žaludek v nepořádku a nemá chuť k jídlu. Toto vše by napravil, kdyby užíval Koubovo Karlovarské Hořké Léčivé Vno, které dá každý žaludek do pořádku, vycítí krev a vrátí Vám veselost. Toto píše p. J. W. Wondra z Wilber, Neb.: — "Moje manželka stále nenasáze se žaludkem, co ale už nemůže být bez Karlovarského. Měla vá Karlovarské, má pokoj, chutná jí jisti a vůbec cítí se docela zdráva. Ona by bez něj nebyla, kdyby stála láhev deset dollarů."

Toto výtečné léčivé vino, připravované z rýna medového a Coloradských horských a importovaných léčivých bylin, jest na prodej v každé české osadě, a když ne, pište si pro bedničku o 12. lahvičích za \$3.00, kterou přímo zašle vyřabitel A. V. Kouba, 2819-21 Larimer St., Denver, Colo.

Bolení hlavy.....

Snad nie tak neschvaucje a tolil neseslabuje tělesné i duševní schopnosti člověka ve všech směrech jako velké bolesti hlavy. Bolení hlavy zabraňuje nám vykonávaní náležitě naše povinnosti. Pokaží každou zábavu. Nemusíte trpěti, neb v každé lékárně můžete si zaopatřit

SEVEROVY PRÁŠKY proti bolestem hlavy a neuralgii.

Jest to čistý, úplně neškodný, vědecky složený lék. Jeho oblibnost dokazuje, že léčí skoro všechny případy. Abyste se přesvědčili o úspěšnosti těchto práškův v případech bolení hlavy a neuralgie, zeptejte se lidí, kteří jich užívali. Naše četná dosvědčení odůvodňují úplně toto tvrzení. 12 práškův v úhledné krabičce stojí pouze 25c.

BOLESTI V ZÁDECH

jsou neklamným znamením, že se vyvíjí vážná nějaká choroba ledvinová. Jest ještě více jiných příznakův, ale všechny mohou býti zapuzeny a váš případ vyléčen věsným a pravidelným užíváním vhodného léku, jimž jest

SEVERŮV Silitel ledvin a jater.

Cena 75c a \$1.25

BOLESTI NA PRSOU

téměř vždy doprovázejí těžké nastuzení plie. Rozumný člověk nezahrává si s onemocněním plie, nýbrž ihned se utíká k vhodnému léku, jimž nade vši pochybnost jest

SEVERŮV Balsám pro plíce.

Cena 25c a 50c

BOLESTI V ŽALUDKU

jsou často výstražným znamením, že začínáe ústrojí jest ve velkém nepořádku. Jako příjenný a úspěšný prostředek v takových případech osvědčila se vždy

SEVEROVA Žaludeční hořká.

Cena 50c a \$1.00

U všech lékárníků.

Lékařská porada zdarma.

W. F. SEVERA CO. CEDAR RAPIDS IOWA